

# WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIA KLASY 1

## **„ALE TO CIEKAWE” (MAC)**

Kryteria oceniania na trzech poziomach zaawansowania

---

Opracowanie zgodne z nową podstawą programową  
„Reforma26. Kompas Jutra”

## WSTĘP DO OPRACOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Opracowanie zawiera wymagania rozpisane na trzy poziomy opanowania umiejętności. Każde wymaganie opisano osobno na każdym poziomie – za pomocą konkretnych, obserwowalnych zachowań ucznia.

- W klasie 1 ocena bieżąca i roczna ma charakter opisowy – poziomy służy nauczycielowi jako narzędzie diagnostyczne i podstawa informacji zwrotnej.
- Różnice między poziomami wyznaczają trzy kryteria: stopień samodzielności ucznia (od pełnej samodzielności po stałe wsparcie), precyzja i poprawność wykonania oraz złożoność zadania, z którym uczeń sobie radzi.
- Poziom UMIE opisuje osiągnięcia maksymalne w zakresie podstawy programowej – nie wykracza poza jej treści, lecz wskazuje najwyższą jakość ich opanowania.
- Poziom JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY) obejmuje także osiągnięcia poniżej wymagań koniecznych. Jego wskazanie jest sygnałem do zaplanowania dostosowań, pracy indywidualnej i objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Dopisek „ale się nauczy” komunikuje uczniowi, że brak umiejętności jest etapem nauki, a nie oceną jego osoby.

### TRZY POZIOMY OPANOWANIA UMIEJĘTNOŚCI

| POZIOM                                       | CHARAKTERYSTYKA OSIĄGNIĘĆ UCZNIA                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>UMIE</b>                                  | <i>Pełne opanowanie umiejętności.</i> Uczeń pracuje samodzielnie i poprawnie, w pełnym zakresie materiału. Potrafi wyjaśnić i uzasadnić swoje działanie, przenosi umiejętność na nowe sytuacje, tworzy własne rozwiązania i wspiera rówieśników. |
| <b>MUSI POĆWICZYĆ</b>                        | <i>Częściowe opanowanie umiejętności.</i> Uczeń wykonuje zadania typowe – samodzielnie lub z niewielkim wsparciem nauczyciela. Popołnia drobne błędy, potrzebuje wzoru, przypomnienia zasady albo pomocy wizualnej.                              |
| <b>JESZCZE NIE UMIE<br/>(ALE SIĘ NAUCZY)</b> | <i>Początkowy etap nauki.</i> Uczeń pracuje odtwórczo, na konkretach i według wzoru, wyłącznie z pomocą nauczyciela, albo nie wykonuje zadania mimo stałego wsparcia. Wymaga zaplanowania działań wspierających i dostosowań.                    |

# EDUKACJA JĘZYKOWA – POLONISTYCZNA

## Komunikacja

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                          | UMIE                                                                                                                                                                                         | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                                                          | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                     | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                                                                         | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                                                                             | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                                                                    |
| <b>Słucha z uwagą wypowiedzi rówieśników i dorosłych</b>                                                    | Słucha uważnie całej wypowiedzi, nie przerywa i nie wymaga przypomnień; trafnie odnosi się do jej treści, nawiązuje do słów przedmówcy i podsumowuje je własnymi słowami.                    | Słucha uważnie krótkich wypowiedzi; sporadycznie się rozprasza i po uwadze wraca do słuchania, a przy dłuższych wypowiedziach traci uwagę i wymaga przypomnienia zasad. | Słucha tylko przy indywidualnym ukierunkowaniu (kontakt wzrokowy, sygnał, dotyk); mimo stałego wsparcia nie utrzymuje uwagi, przerywa i zajmuje się czym innym. |
| <b>Słucha tekstów literackich, wierszy i lektur, rozmawia o nich, zapamiętując najważniejsze informacje</b> | Wymienia bohaterów i wydarzenia we właściwej kolejności, zapamiętuje szczegóły i porządkuje wydarzenia; aktywnie rozmawia o tekście i porównuje go z innymi znanymi utworami.                | Podaje najważniejsze informacje; przy szczegółach potrzebuje pytania pomocniczego, a na pytania odpowiada po ponownym przypomnieniu fragmentu tekstu.                   | Wskazuje pojedyncze elementy (bohater, miejsce) po pytaniach pomocniczych i ilustracji; nie zapamiętuje treści i nie podejmuje rozmowy o tekście mimo pomocy.   |
| <b>Zadaje pytania na podstawie wysłuchanych informacji, wypowiedzi ustnych i sytuacji zadaniowych</b>       | Samodzielnie układa poprawne pytania do usłyszanej treści i stosuje różne zaimki pytające; formułuje także pytania pogłębiające („dlaczego?”, „co by było, gdyby?”), również do rówieśników. | Zadaje poprawne, proste pytania, najczęściej według poznanego wzoru (kto? co? gdzie?) i po zachęcie nauczyciela; czasem myli pytanie z wypowiedzią.                     | Powtarza pytanie za wzorem lub uzupełnia rozpoczęte przez nauczyciela; samodzielnie nie formułuje pytań mimo wzoru i zachęty.                                   |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                  | UMIE                                                                                                                                                               | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                                             | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                    | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                                                      | częściowe opanowanie                                                                                                                                       | początkowy etap nauki                                                                                                                                     |
| <b>Buduje kilkuzdaniową wypowiedź na podstawie pytań, dotyczącą tekstu, książki, opowiadania lub przedstawienia</b> | Buduje samodzielnie 3–4 zdania logicznie powiązane i poprawne gramatycznie, a także wypowiedź spójną i rozwiniętą (powyżej 4 zdań) z uzasadnieniem własnej opinii. | Buduje 2–3 zdania w oparciu o pytania nauczyciela; wypowiedź jest poprawna, miejscami uboga w słownictwo.                                                  | Wypowiada się pojedynczymi zdaniami lub równoważnikami po pytaniach pomocniczych albo odpowiada wyrazami i nie tworzy wypowiedzi mimo pytań pomocniczych. |
| <b>Układa odpowiedzi na pytania w formie zdań</b>                                                                   | Odpowiada zawsze pełnym, poprawnie zbudowanym zdaniem; formułuje pełne odpowiedzi, przekształca je i proponuje alternatywne wersje.                                | Odpowiada pełnym zdaniem, czasem dopiero po przypomnieniu zasady; sporadycznie skraca je do równoważnika.                                                  | Odpowiada pojedynczym wyrazem, zdanie tworzy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie tworzy odpowiedzi w formie zdania mimo pomocy.                            |
| <b>Układa z rozsypanki zdaniowej życzenia i ogłoszenie oraz zapisuje krótkie życzenia i podziękowania</b>           | Bez błędnie układa rozsypankę i zapisuje poprawne życzenia oraz podziękowania; samodzielnie redaguje własne życzenia i ogłoszenie, dobierając formę do adresata.   | Układa rozsypankę poprawnie lub z niewielką pomocą, a życzenia zapisuje według wzoru; w zapisie zdarzają się pojedyncze błędy graficzne lub ortograficzne. | Układa rozsypankę i przepisuje życzenia z pomocą nauczyciela; bywa, że nie układa rozsypanki i nie zapisuje życzeń mimo wzoru i pomocy.                   |

## Odkrywanie i używanie języka

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                                   | UMIE                                                                                                                                            | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                              | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                                     | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                                   | częściowe opanowanie                                                                                                                        | początkowy etap nauki                                                                                                            |
| <b>Wypowiada się na temat wysłuchanego audiobooka</b>                                                                                | Samodzielnie omawia treść, bohaterów i nastrój nagrania; ocenia je, uzasadnia opinię, poleca innym i porównuje z książką.                       | Opowiada o treści nagrania, szczegóły podaje po pytaniu; na pytania dotyczące nagrania odpowiada pojedynczymi zdaniami.                     | Podaje pojedyncze informacje po pytaniach pomocniczych; bywa, że nie relacjonuje treści nagrania mimo pomocy.                    |
| <b>Wykonuje zadanie zgodnie z usłyszaną instrukcją</b>                                                                               | Wykonuje samodzielnie i bezbłędnie instrukcję kilkietapową, także złożoną, i objaśnia ją innym uczniom.                                         | Wykonuje instrukcję 2–3-etapową, czasem prosi o powtórzenie; instrukcję jednoetapową wykonuje samodzielnie, a dłuższą po podziale na kroki. | Wykonuje zadanie po indywidualnym powtórzeniu i pokazie; bywa, że nie realizuje instrukcji mimo powtórzeń i pokazu.              |
| <b>Opowiada historyjki obrazkowe, układając obrazki we właściwej kolejności</b>                                                      | Układa poprawnie wszystkie obrazki i opowiada spójnie kilkoma zdaniami; tworzy zakończenie lub tytuł historyjki i opowiada barwnie.             | Układa obrazki poprawnie lub z niewielkim wsparciem; opowiada prostymi zdaniami, czasem dopiero po pytaniach.                               | Układa obrazki z pomocą i nazywa pojedyncze sceny; bywa, że nie porządkuje obrazków i nie opowiada mimo pomocy.                  |
| <b>Układa pytania oraz wypowiedzi ustne na podstawie ilustracji, historyjki obrazkowej, opowiadania, tekstu oraz wykonanej pracy</b> | Samodzielnie układa poprawne pytania i kilkuzdaniową wypowiedź; tworzy zestaw pytań i rozwiniętą wypowiedź, stosując bogate słownictwo.         | Układa pytania i wypowiedź, niekiedy potrzebuje wzoru; po ukierunkowaniu układa pojedyncze pytanie i 1–2 zdania.                            | Pyta i odpowiada wyłącznie według podanego wzoru; bywa, że nie formułuje pytań ani wypowiedzi mimo wzoru.                        |
| <b>Wskazuje postacie główne i drugoplanowe, określa cechy bohaterów i ocenia ich postępowanie</b>                                    | Trafnie rozróżnia postacie, nazywa cechy i ocenia zachowanie z uzasadnieniem; wskazuje motywy postępowania bohatera i alternatywne rozwiązania. | Wskazuje bohaterów i podaje ich cechy, ocenę formułuje ogólnie; cechy bohatera głównego wybiera niekiedy z podanych propozycji.             | Nazywa bohaterów po pytaniach i ilustracji, nie ocenia postępowania; bywa, że nie rozpoznaje bohaterów ani ich cech mimo pomocy. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                   | UMIE                                                                                                                                                                 | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                        | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                     | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                                                        | częściowe opanowanie                                                                                                                  | początkowy etap nauki                                                                                             |
| <b>Odróżnia wiersz od utworu prozatorskiego</b>                                      | Bezbłędnie odróżnia wiersz od prozy i podaje cechy wiersza; uzasadnia różnicę, wskazując rym, wers i strofę w konkretnym utworze.                                    | Odróżnia oba rodzaje tekstu, cechy wymienia częściowo, niekiedy po przypomnieniu wyróżników.                                          | Wskazuje wiersz po podpowiedzi wizualnej (układ tekstu); bywa, że nie odróżnia wiersza od prozy mimo pomocy.      |
| <b>Wyszukuje w tekście fragmenty na podany temat</b>                                 | Samodzielnie i szybko odnajduje właściwy fragment w opracowanym tekście; sprawnie wyszukuje kilka fragmentów i porządkuje je według tematu.                          | Odnajduje fragment, potrzebuje jednak więcej czasu lub drugiego czytania; odnajduje go we wskazanym akapicie lub versie.              | Odnajduje fragment prowadzony palcem przez nauczyciela; bywa, że nie odnajduje wskazanych fragmentów mimo pomocy. |
| <b>Tworzy nową wersję opowiadania, dodając postacie, przedmioty i atrybuty</b>       | Samodzielnie wprowadza nowe postacie i przedmioty, zachowując sens opowiadania; tworzy spójną, oryginalną wersję z nowymi wątkami i zakończeniem.                    | Dodaje pojedyncze elementy, zmiany są logiczne, choć proste; często zmienia opowiadanie według propozycji podanych przez nauczyciela. | Dodaje element po wskazaniu, ale nie łączy go z fabułą; bywa, że nie podejmuje próby przekształcenia opowiadania. |
| <b>Prezentuje przeczytaną książkę wybraną indywidualnie i w grupie</b>               | Samodzielnie przedstawia tytuł, autora, bohaterów i treść kilkoma zdaniami; prezentuje książkę atrakcyjnie (plakat, lapbook), zachęca innych i odpowiada na pytania. | Prezentuje książkę, podaje tytuł i głównego bohatera; część informacji oraz treść podaje dopiero po pytaniach nauczyciela.            | Pokazuje książkę i podaje tytuł z pomocą; bywa, że nie prezentuje książki mimo przygotowania i wsparcia.          |
| <b>Uczy się na pamięć wierszy i podejmuje próby naśladowania wzorcowej recytacji</b> | Recytuje cały wiersz z pamięci, wyraziście i płynnie, bezbłędnie, z właściwą intonacją, gestem i tempem.                                                             | Recytuje cały wiersz, intonacja bywa miejscami monotonna; korzysta z drobnych podpowiedzi.                                            | Odtwarza fragmenty wiersza z pomocą nauczyciela; bywa, że nie opanowuje tekstu wiersza mimo ćwiczeń i wsparcia.   |

## Świadomość językowa, w tym wiedza o języku

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                               | UMIE                                                                                                                                                | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                       | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                          | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                                | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                                          | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                               |
| <b>Rozpoznaje, odczytuje i pisze wszystkie litery polskiego alfabetu (drukowane i pisane, małe i wielkie)</b>    | Rozpoznaje i zapisuje poprawnie wszystkie litery w czterech wariantach; pisze je kształtnie, zachowując właściwe łączenia i proporcje.              | Zna wszystkie litery lub ich większość; sporadycznie myli podobne graficznie (b–d, m–n), a litery pisane odtwarza według wzoru.      | Rozpoznaje wybrane litery, pisze po śladzie, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje i nie zapisuje liter mimo stałego wsparcia. |
| <b>Czyta na głos techniką całościową wyrazy i zdania; czyta płynnie, poprawnie i wyraziście opracowany tekst</b> | Czyta całościowo, płynnie i poprawnie opracowany tekst, stosując intonację; płynnie i wyraziście czyta także tekst nowy, ze zrozumieniem.           | Czyta całościowo krótkie zdania, dłuższe wyrazy sylabizuje; wyrazy czyta techniką mieszaną, a zdania po wcześniejszym przygotowaniu. | Czyta sylabami pojedyncze wyrazy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie czyta wyrazów mimo wsparcia i systematycznych ćwiczeń. |
| <b>Układa wyrazy z rozsypanki literowej i je zapisuje</b>                                                        | Samodzielnie układa i bezbłędnie zapisuje wszystkie wyrazy; układa także wyrazy trudniejsze i tworzy z nich zdanie lub nowe wyrazy.                 | Układa wyrazy, w tym krótkie z niewielkim wsparciem; w zapisie zdarzają się pojedyncze błędy.                                        | Układa wyraz według wzoru, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie układa wyrazów z liter mimo wzoru.                           |
| <b>Przepisuje wyrazy i krótkie zdania z tablicy lub z książki</b>                                                | Przepisuje poprawnie, mieści się w liniaturze i zachowuje odstępy; przepisuje bezbłędnie i kształtnie w tempie pracy klasy oraz sam sprawdza zapis. | Przepisuje poprawnie, choć wolno; zdarzają się pojedyncze opuszczenia liter i drobne błędy, wymaga przypomnienia zasad.              | Przepisuje krótkie wyrazy z pomocą i stałym nadzorem; bywa, że nie odwzorowuje zapisu mimo pomocy.                         |
| <b>Podpisuje ilustracje wyrazami i prostymi zdaniami</b>                                                         | Samodzielnie podpisuje ilustracje poprawnym zdaniem, także rozwiniętym, dobierając trafne i bogate słownictwo.                                      | Podpisuje wyrazem i prostym zdaniem, zdanie tworzy według wzoru; zdarzają się drobne błędy zapisu.                                   | Dobiera podpis z podanych propozycji i przepisuje go; bywa, że nie podpisuje ilustracji mimo pomocy.                       |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                                            | UMIE                                                                                                                                     | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                       | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                                              | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                            | częściowe opanowanie                                                                                                                 | początkowy etap nauki                                                                                                                  |
| <b>Pisze z pamięci i ze słuchu sylaby, wyrazy i zdania o pisowni zgodnej z brzmieniem</b>                                                     | Pisze poprawnie sylaby, wyrazy i zdania z pamięci oraz ze słuchu; zapisuje zdania bezbłędnie, samodzielnie sprawdza i poprawia zapis.    | Pisze poprawnie wyrazy, w zdaniach zdarzają się pojedyncze błędy; sylaby i krótkie wyrazy pisze samodzielnie, zdania po powtórzeniu. | Pisze sylaby i wyrazy z pomocą, po wspólnym głoskowaniu; bywa, że nie zapisuje wyrazów ze słuchu mimo wsparcia.                        |
| <b>Rozpoczyna zdanie wielką literą, kończy je właściwym znakiem; stosuje wielką literę w imionach, nazwiskach i zwrotach grzecznościowych</b> | Konsekwentnie stosuje wszystkie poznane zasady zapisu zdania, bezbłędnie także w pracach własnych i podczas autokorekty.                 | Stosuje zasady, czasem po przypomnieniu przez nauczyciela; sporadycznie pomija znak na końcu zdania.                                 | Wielką literę na początku zdania stosuje z pomocą, pozostałe zasady pomija; bywa, że nie stosuje zasad zapisu zdania mimo przypomnień. |
| <b>Stosuje zasadę wymiany ó na o</b>                                                                                                          | Poprawnie stosuje wymianę i wskazuje wyraz uzasadniający; samodzielnie uzasadnia pisownię, tworzy wyrazy pokrewne i wyszukuje przykłady. | Stosuje zasadę w znanych wyrazach, nowe wymagają namysłu; korzysta z przypomnienia i podanych przykładów.                            | Uzupełnia wyraz z pomocą nauczyciela lub według wzoru; bywa, że nie stosuje zasady wymiany mimo pomocy.                                |
| <b>Zapisuje spółgłoski miękkie w wyrazach oraz doskonali czujność ortograficzną</b>                                                           | Poprawnie i bezbłędnie zapisuje zmiękczenia w obu formach oraz wyjaśnia różnicę między zapisem przez „i” a przez kreskę.                 | Zapisuje zmiękczenia, sporadycznie myli formy (si – ś); korzysta z przypomnienia reguły.                                             | Uzupełnia zmiękczenia w wyrazach z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zapisuje spółgłosek miękkich mimo wsparcia.                        |
| <b>Pisze wyrazy z ą, ę zgodnie z pisownią przed spółgłoskami szczelinowymi</b>                                                                | Poprawnie i bezbłędnie pisze wyrazy z ą, ę w opracowanym słownictwie oraz uzasadnia wybór litery.                                        | Pisze poprawnie, sporadycznie myli ą z „om”, a ę z „em”; korzysta z przypomnienia i wzorów.                                          | Uzupełnia brakującą literę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie stosuje poprawnego zapisu ą, ę mimo pomocy.                              |
| <b>Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i na litery</b>                                                                                            | Bez błędnie dokonuje wszystkich trzech rodzajów podziału; dzieli sprawnie wyrazy wielosylabowe i porównuje liczbę głosek oraz liter.     | Dzieli na sylaby i głoski, liczbę liter określa z namysłem; podziału na głoski dokonuje niekiedy dopiero po wsparciu.                | Dzieli na sylaby z pomocą (klaskanie, wystukiwanie rytmu); bywa, że nie dokonuje podziału wyrazu mimo pomocy.                          |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                                  | UMIE                                                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                                    | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                           | częściowe opanowanie                                                                                            | początkowy etap nauki                                                                                                    |
| <b>Wyróżnia w wyrazach samogłoski i spółgłoski</b>                                                                                  | Samodzielnie i bezbłędnie wskazuje samogłoski i spółgłoski w wyrazach, klasyfikuje głoski, uzasadnia podział i podaje własne przykłady. | Wskazuje samogłoski pewnie, przy spółgłoskach zdarzają się pomyłki; głoski wyróżnia po przypomnieniu definicji. | Wskazuje samogłoski z pomocą, na podanych przykładach; bywa, że nie rozróżnia samogłosek i spółgłosek mimo pomocy.       |
| <b>Układa odpowiedzi na pytania, zdania z podanymi wyrazami, kończy rozpoczęte zdania oraz układa zdanie z rozsypanki wyrazowej</b> | Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie rodzaje zadań; tworzy zdania rozwinięte, przekształca je i buduje kilka wariantów.          | Wykonuje zadania z niewielkim wsparciem i według wzoru; zdania są proste, z drobnymi błędami zapisu.            | Układa zdanie z rozsypanki z pomocą, pozostałe zadania wykonuje odtwórczo; bywa, że nie tworzy zdań mimo wzoru i pomocy. |

# EDUKACJA MATEMATYCZNA

## Liczby

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                          | UMIE                                                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                            | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                           | częściowe opanowanie                                                                                                            | początkowy etap nauki                                                                                                  |
| <b>Liczy w przód i wstecz: po 1 i po 3 – do 20, po 10 – do 100 oraz po 5 w możliwym dla siebie zakresie</b> | Liczy bezbłędnie po 1, 3, 5 i 10 w podanych zakresach; liczy sprawnie w obu kierunkach każdym rytmem, rozpoczynając od dowolnej liczby. | Liczy poprawnie po 1 i po 10, liczenie po 3 wymaga chwili namysłu; po 1 liczy w przód i wstecz, pozostałe rytmy z pomocą.       | Liczy po 1 w przód do 20 przy wsparciu liczmanów; bywa, że nie opanował liczenia w podanym zakresie mimo wsparcia.     |
| <b>Zapisuje za pomocą cyfr liczby od 0 do 100</b>                                                           | Zapisuje poprawnie wszystkie liczby w zakresie 100, bezbłędnie i kształtnie, także liczby dyktowane w przypadkowej kolejności.          | Zapisuje liczby, sporadycznie przestawia cyfry w liczbach dwucyfrowych; samodzielnie zapisuje liczby do 20, powyżej – z pomocą. | Zapisuje liczby jednocyfrowe według wzoru; bywa, że nie zapisuje liczb cyframi mimo pomocy.                            |
| <b>Wskazuje liczbę parzystą i liczbę nieparzystą</b>                                                        | Bezbłędnie wskazuje liczby parzyste i nieparzyste w zakresie 20; klasyfikuje liczby, uzasadnia podział i podaje własne przykłady.       | Wskazuje poprawnie, przy większych liczbach potrzebuje sprawdzenia; liczby parzyste rozpoznaje po przypomnieniu zasady.         | Wskazuje liczby parzyste z pomocą, na konkretach; bywa, że nie rozróżnia liczb parzystych i nieparzystych mimo pomocy. |
| <b>Porównuje liczby w zakresie 20 i w dostępnym mu zakresie, stosując znaki &lt;, =, &gt;</b>               | Bezbłędnie porównuje liczby i poprawnie stosuje wszystkie znaki; porównuje sprawnie także liczby spoza zakresu i uzasadnia wybór znaku. | Porównuje poprawnie, sporadycznie myli kierunek znaku; samodzielnie porównuje liczby do 10, powyżej – z pomocą osi liczbowej.   | Porównuje liczby na konkretach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porównuje liczb i nie stosuje znaków mimo pomocy.   |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                      | UMIE                                                                                                                                             | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                      | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                        | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                                    | częściowe opanowanie                                                                                                                | początkowy etap nauki                                                                                                            |
| <b>Porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie</b>                     | Samodzielnie i bezbłędnie porządkuje liczby w obu kierunkach; porządkuje szybko dowolny zbiór liczb i uzasadnia ustaloną kolejność.              | Porządkuje poprawnie, kolejność malejąca wymaga namysłu; rosnąco porządkuje samodzielnie, malejąco – z pomocą.                      | Porządkuje kilka liczb przy wsparciu osi liczbowej; bywa, że nie porządkuje liczb mimo pomocy.                                   |
| <b>Dodaje i odejmuje liczbę jednocyfrową oraz dziesiątki</b>                            | Dodaje i odejmuje poprawnie, w pamięci, w podanym zakresie; liczy sprawnie i bezbłędnie, także w trudniejszych przypadkach.                      | Oblicza poprawnie, przy przekroczeniu progu korzysta z pomocy wizualnej; liczy na konkretach lub osi liczbowej, z drobnymi błędami. | Oblicza wyłącznie na liczmanach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje działań mimo konkretów i wsparcia.                  |
| <b>Dopełnia liczbę do danej oraz znajduje brakującą liczbę w równości „z okienkiem”</b> | Samodzielnie i bezbłędnie uzupełnia okienka oraz dopełnia liczby; rozwiązuje równości z okienkiem w różnych pozycjach i układa własne przykłady. | Uzupełnia proste równości z niewielkim wsparciem; trudniejsze przypadki sprawdza metodą prób.                                       | Uzupełnia okienko na konkretach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie uzupełnia równości mimo pomocy.                              |
| <b>Wykonując obliczenia, podejmuje próby stosowania własnych strategii rozwiązań</b>    | Świadomie wybiera skuteczną strategię i uzasadnia swój wybór; stosuje i objaśnia własne strategie oraz porównuje różne sposoby rozwiązania.      | Stosuje poznane strategie, własne propozycje pojawiają się rzadko; najczęściej liczy jednym, wyuczonym sposobem.                    | Liczy wyłącznie sposobem podanym przez nauczyciela, z pomocą; bywa, że nie stosuje żadnej strategii obliczeniowej mimo wsparcia. |
| <b>Zapisuje i odczytuje liczby rzymskie od I do XII</b>                                 | Poprawnie zapisuje i odczytuje wszystkie liczby I–XII, bezbłędnie stosuje je w zapisie miesięcy i na zegarze.                                    | Odczytuje poprawnie, zapis liczb IX, XI, XII bywa mylony; liczby I–X odczytuje po przypomnieniu wzoru.                              | Odczytuje pojedyncze znaki przy wsparciu tabeli; bywa, że nie odczytuje liczb rzymskich mimo pomocy.                             |

## Miary

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                            | UMIE                                                                                                                                                               | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                     | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                              | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                                                      | częściowe opanowanie                                                                                                               | początkowy etap nauki                                                                                       |
| <b>Mierzy odcinki za pomocą linijki w zakresie 20 cm</b>                                                      | Mierzy poprawnie, prawidłowo przykłada linijkę i podaje wynik w centymetrach; mierzy i kreśli odcinki dokładnie, sam sprawdza pomiar i zapisuje wynik z jednostką. | Mierzy poprawnie, zdarzają się sporadyczne błędy w przyłożeniu punktu zerowego; mierzy odcinki po przypomnieniu zasady pomiaru.    | Mierzy z pomocą nauczyciela, przy prowadzeniu ręki; bywa, że nie posługuje się linijką mimo pomocy.         |
| <b>Rozpoznaje monety i banknoty, porównuje ich wartości i je rozmnienia</b>                                   | Rozpoznaje wszystkie nominały, porównuje je i rozmnienia samodzielnie; oblicza wartość zestawów i planuje zakupy w podanej kwocie.                                 | Rozpoznaje nominały, rozmnienianie wymaga chwili namysłu; monety i banknoty rozpoznaje samodzielnie, rozmnienia z pomocą.          | Rozpoznaje pojedyncze nominały po wskazaniu; bywa, że nie rozpoznaje nominałów mimo pomocy.                 |
| <b>Stosuje pojęcie ceny towaru oraz wskazuje produkty droższe lub tańsze od podanych</b>                      | Samodzielnie porównuje ceny i poprawnie stosuje pojęcia droższy – tańszy; porównuje ceny kilku produktów i uzasadnia najlepszy wybór.                              | Wskazuje produkt droższy i tańszy, przy zbliżonych cenach się waha; dwie ceny porównuje po ukierunkowaniu.                         | Wskazuje cenę produktu z pomocą nauczyciela; bywa, że nie posługuje się pojęciem ceny mimo pomocy.          |
| <b>Wie, co to jest reszta i ją oblicza</b>                                                                    | Poprawnie i samodzielnie oblicza resztę w podanym zakresie oraz w różnych sytuacjach i sprawdza poprawność wyniku.                                                 | Oblicza resztę, przy większych kwotach korzysta z konkretów; oblicza ją na monetach, z niewielkim wsparciem.                       | Wyjaśnia pojęcie reszty, ale oblicza wyłącznie z pomocą; bywa, że nie rozumie pojęcia reszty mimo wsparcia. |
| <b>Rozpoznaje pełne godziny na zegarze tarczowym i elektronicznym oraz wykonuje proste obliczenia czasowe</b> | Odczytuje pełne godziny bezbłędnie na obu zegarach i wykonuje proste obliczenia czasowe, sprawnie oblicza upływ czasu.                                             | Odczytuje godziny, obliczenia czasowe wymagają wsparcia wizualnego; pełne godziny na zegarze tarczowym odczytuje po przypomnieniu. | Odczytuje godziny z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje wskazań zegara mimo pomocy.                  |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                           | UMIE                                                                                                                                      | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                               | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                             | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                             | częściowe opanowanie                                                                                         | początkowy etap nauki                                                                             |
| <b>Posługuje się jednostką masy (kilogram) i porównuje masy przedmiotów</b>  | Poprawnie porównuje masy i stosuje jednostkę kilogram; szacuje i porównuje masy, uzasadnia wybór i stosuje pojęcie kilograma w zadaniach. | Porównuje masy przedmiotów, szacowanie bywa nietrafne; porównuje je po zważeniu i ukierunkowaniu.            | Wskazuje przedmiot cięższy z pomocą, na konkretach; bywa, że nie porównuje mas mimo pomocy.       |
| <b>Posługuje się jednostką objętości (litr) i porównuje objętości płynów</b> | Poprawnie porównuje objętości i stosuje jednostkę litr; szacuje i sprawdza objętości doświadczalnie oraz uzasadnia wnioski.               | Porównuje objętości, przy podobnych naczyniach się myli; porównuje je po wykonaniu przelewania.              | Wskazuje naczynie z większą ilością płynu z pomocą; bywa, że nie porównuje objętości mimo pomocy. |
| <b>Odczytuje wskazania termometru oraz porównuje temperatury</b>             | Poprawnie odczytuje wskazania termometru i porównuje temperatury, w tym dodatnie i ujemne, oraz formułuje wnioski.                        | Odczytuje temperaturę, wartości ujemne wymagają wsparcia; pełne wskazania odczytuje po przypomnieniu zasady. | Odczytuje wskazania z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje wskazań termometru mimo pomocy.  |

## Figury

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                              | UMIE                                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                | pełne opanowanie umiejętności                                                                                           | częściowe opanowanie                                                                                                            | początkowy etap nauki                                                                               |
| <b>Określa położenie przedmiotów względem siebie, innego obserwatora oraz wybranego obiektu</b> | Poprawnie określa położenie w każdej z trzech perspektyw, bezbłędnie także z perspektywy innej osoby, i uzasadnia opis. | Określa położenie względem siebie i obiektu, perspektywa innej osoby bywa myląca; względem siebie określa je po ukierunkowaniu. | Wskazuje położenie z pomocą, na konkretach; bywa, że nie określa położenia przedmiotów mimo pomocy. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                     | UMIE                                                                                                                  | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                       | pełne opanowanie umiejętności                                                                                         | częściowe opanowanie                                                                                                            | początkowy etap nauki                                                                                       |
| <b>Stosuje ze zrozumieniem określenia przestrzenne oraz określenia odległości</b>                                      | Poprawnie stosuje wszystkie poznane określenia przestrzenne, swobodnie używa ich w opisie i w instrukcji dla innych.  | Stosuje większość określeń, „wewnątrz – na zewnątrz” bywa mylone; podstawowe określenia stosuje po przypomnieniu.               | Stosuje pojedyncze określenia z pomocą; bywa, że nie posługuje się określeniami przestrzennymi mimo pomocy. |
| <b>Określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów i osób, wskazuje kierunki w przestrzeni</b>                         | Poprawnie określa i prezentuje wszystkie kierunki, wskazuje je bezbłędnie także w odbiciu lustrzanym i planuje trasę. | Wskazuje kierunki, „w prawo – w lewo” wymaga chwili namysłu; wskazuje je po przypomnieniu punktu odniesienia.                   | Wskazuje kierunki z pomocą i oznaczeniem ręki; bywa, że nie orientuje się w kierunkach mimo pomocy.         |
| <b>Stosuje znaki graficzne (strzałki) określające kierunki oraz planuje i zapisuje drogę za pomocą kodów</b>           | Samodzielnie planuje i zapisuje drogę poprawnym kodem; tworzy własny kod trasy i sprawdza jego poprawność w praktyce. | Zapisuje drogę, przy dłuższej trasie zdarzają się błędy; odczytuje kod i zapisuje krótką trasę z niewielkim wsparciem.          | Odtwarza kod podany przez nauczyciela, z pomocą; bywa, że nie posługuje się kodem strzałkowym mimo pomocy.  |
| <b>Rozpoznaje, nazywa i odnajduje kształty podstawowych figur geometrycznych na rysunkach, zdjęciach i w otoczeniu</b> | Bezbłędnie nazywa i odnajduje wszystkie poznane figury, rozpoznaje je w złożonych układach i podaje ich cechy.        | Nazywa figury, kwadrat i prostokąt bywają mylone; rozpoznaje je po przypomnieniu nazw.                                          | Wskazuje figury z pomocą, na wzorach; bywa, że nie rozpoznaje podstawowych figur mimo pomocy.               |
| <b>Kreśli odcinki oraz podstawowe figury za pomocą linijki na siatce kwadratowej</b>                                   | Kreśli poprawnie odcinki i figury na siatce kwadratowej, dokładnie i estetycznie, także figury o zadanych wymiarach.  | Kreśli figury, linie bywają niedokładne; kreśli po śladzie i według wzoru, z niewielkim wsparciem.                              | Kreśli z pomocą nauczyciela, przy prowadzeniu ręki; bywa, że nie kreśli figur linijką mimo pomocy.          |
| <b>Dostrzega drugą połowę figury symetrycznej i rysuje drugą część figury w odbiciu lustrzanym</b>                     | Poprawnie uzupełnia drugą połowę figury symetrycznej, rysuje dokładne odbicie figur złożonych i wskazuje oś symetrii. | Uzupełnia figurę, zdarzają się drobne niedokładności w odwzorowaniu; proste figury uzupełnia na siatce, z niewielkim wsparciem. | Uzupełnia figurę z pomocą, punkt po punkcie; bywa, że nie dostrzega symetrii mimo pomocy.                   |

## Dane

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                              | UMIE                                                                                                                                        | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                             | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                         | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                        | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                | <i>początkowy etap nauki</i>                                                               |
| <b>Odczytuje i analizuje dane przedstawione na diagramach, wyciągając z nich proste wnioski</b> | Poprawnie odczytuje dane i samodzielnie formułuje wniosek; analizuje diagram, porównuje dane i formułuje kilka trafnych wniosków.           | Odczytuje dane, wnioski formułuje dopiero po pytaniu; pojedyncze dane odczytuje po ukierunkowaniu.         | Odczytuje dane z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje danych z diagramu mimo pomocy. |
| <b>Zbiera dane i prezentuje je w formie tabeli lub wykresu</b>                                  | Zbiera dane i poprawnie prezentuje je w tabeli lub na wykresie; samodzielnie planuje zbieranie danych i tworzy czytelną tabelę oraz wykres. | Uzupełnia tabelę, wykres tworzy według wzoru; dane wpisuje do przygotowanej tabeli z niewielkim wsparciem. | Uzupełnia tabelę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porządkuje danych mimo pomocy.         |

## Myślenie matematyczne

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                            | UMIE                                                                                                                          | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                               | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                      |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                       | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                          | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                  | <i>początkowy etap nauki</i>                                                           |
| <b>Klasyfikuje obiekty według podanej cechy</b>               | Bezbłędnie klasyfikuje obiekty według podanej cechy, a także według kilku cech jednocześnie, i sam ustala kryterium podziału. | Klasyfikuje poprawnie, przy dwóch cechach się waha; klasyfikuje po przypomnieniu kryterium.                  | Segreguje obiekty z pomocą nauczyciela; bywa, że nie klasyfikuje obiektów mimo pomocy. |
| <b>Porządkuje przedmioty w seriach – rosnącej i malejącej</b> | Samodzielnie porządkuje przedmioty w obu kierunkach, tworzy serie według kilku cech i uzasadnia ustaloną kolejność.           | Porządkuje serie, kolejność malejąca wymaga namysłu; serię rosnącą tworzy samodzielnie, malejącą – z pomocą. | Porządkuje kilka elementów z pomocą; bywa, że nie tworzy serii mimo pomocy.            |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                          | UMIE                                                                                                                                                  | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                      | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                                     | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                                  | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                         | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                     |
| <b>Dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, kontynuuje regularności oraz je rysuje</b>                                    | Dostrzega, kontynuuje i rysuje rytmy poprawnie; tworzy własne, złożone rytmy i objaśnia ich zasadę.                                                   | Kontynuuje rytmy, złożone wymagają wsparcia; samodzielnie kontynuuje proste rytmy dwuelementowe.                    | Odtwarza rytm z pomocą, według wzoru; bywa, że nie dostrzega i nie kontynuuje rytmów mimo pomocy.                |
| <b>Wymienia we właściwej kolejności nazwy miesięcy i dni tygodnia oraz rozumie pojęcie weekendu</b>                         | Wymienia wszystkie nazwy we właściwej kolejności i rozumie pojęcie weekendu; wskazuje kolejność względną (przed, po) oraz pory roku.                  | Wymienia bezbłędnie dni tygodnia, przy miesiącach zdarzają się pomyłki; miesiące wymienia przy wsparciu kalendarza. | Wymienia pojedyncze nazwy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zna kolejności dni i miesięcy mimo pomocy.          |
| <b>Odczytuje i zapisuje datę</b>                                                                                            | Poprawnie odczytuje i samodzielnie zapisuje datę, także w kilku formach (słownie, cyframi, z liczbą rzymską).                                         | Zapisuje datę, zdarzają się sporadyczne błędy w zapisie miesiąca; zapisuje ją według wzoru na tablicy.              | Przepisuje datę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje i nie zapisuje daty mimo pomocy.                    |
| <b>Analizuje i rozwiązuje proste zadania z treścią, dostrzega problem matematyczny i podaje sposób jego rozwiązania</b>     | Samodzielnie analizuje i poprawnie rozwiązuje zadania oraz formułuje odpowiedź; rozwiązuje zadania złożone, uzasadnia sposób i układa własne zadania. | Rozwiązuje zadania, pytanie i odpowiedź formułuje po przypomnieniu; zadanie rozwiązuje po wspólnej analizie treści. | Rozwiązuje zadanie wyłącznie na konkretach, z pomocą; bywa, że nie analizuje i nie rozwiązuje zadań mimo pomocy. |
| <b>Zapisuje rozwiązanie zadania z treścią w dowolny sposób (rysunkiem, równością „z okienkiem”, działaniem, liczmanami)</b> | Samodzielnie wybiera sposób zapisu i stosuje go poprawnie; porównuje różne sposoby zapisu i uzasadnia wybór najprostszego.                            | Zapisuje rozwiązanie działaniem lub rysunkiem, z drobnymi błędami; zapisuje je jednym, wskazanym sposobem.          | Zapisuje rozwiązanie z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zapisuje rozwiązania zadania mimo pomocy.                |

# EDUKACJA PRZYRODNICZA

## Procesy życiowe i różnorodność biologiczna

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                               | UMIE                                                                                                                                        | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                            | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                 | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                               | częściowe opanowanie                                                                                      | początkowy etap nauki                                                                                                 |
| <b>Rozpoznaje popularne rośliny i zwierzęta (rośliny doniczkowe, warzywa, owoce, drzewa iglaste i liściaste)</b> | Bez błędnie rozpoznaje i nazywa poznane rośliny oraz zwierzęta, rozpoznaje wszystkie omawiane gatunki, grupuje je i podaje ich cechy.       | Rozpoznaje większość gatunków, pojedyncze myli; najbardziej znane okazy rozpoznaje po przypomnieniu nazw. | Wskazuje pojedyncze rośliny i zwierzęta z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje popularnych roślin i zwierząt mimo pomocy.  |
| <b>Wie, czego roślina potrzebuje do życia</b>                                                                    | Samodzielnie wymienia warunki niezbędne roślinie do życia, wymienia wszystkie jej potrzeby i uzasadnia je na podstawie własnych obserwacji. | Wymienia większość warunków, pojedyncze pomija; dwa warunki podaje po pytaniach pomocniczych.             | Wskazuje potrzeby rośliny na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie podaje warunków życia rośliny mimo pomocy.          |
| <b>Zna zwierzęta hodowlane i domowe</b>                                                                          | Samodzielnie i poprawnie rozróżnia zwierzęta hodowlane i domowe, klasyfikuje je, uzasadnia podział i podaje korzyści z hodowli.             | Rozróżnia obie grupy, pojedyncze zwierzęta przypisuje błędnie; rozróżnia je po przypomnieniu kryterium.   | Nazywa zwierzęta, ale podziału dokonuje z pomocą; bywa, że nie rozróżnia zwierząt hodowlanych i domowych mimo pomocy. |
| <b>Pozna je zwyczaje i życie kota</b>                                                                            | Samodzielnie podaje kilka faktów o życiu i zwyczajach kota, opowiada o nich i porównuje je z innymi zwierzętami.                            | Podaje podstawowe informacje, szczegóły po pytaniu; na pytania o kocie odpowiada po przypomnieniu treści. | Podaje pojedyncze informacje z pomocą nauczyciela; bywa, że nie relacjonuje wiadomości o kocie mimo pomocy.           |
| <b>Wymienia kilka gatunków roślin i zwierząt chronionych w Polsce</b>                                            | Samodzielnie wymienia poznane gatunki chronione i wyjaśnia powody objęcia ich ochroną.                                                      | Wymienia 3–4 gatunki, pozostałe rozpoznaje na ilustracji; dwa gatunki wymienia po przypomnieniu.          | Wskazuje gatunki chronione na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wymienia gatunków chronionych mimo pomocy.            |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                        | UMIE                                                                                                                               | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                      | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                   | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                               | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                         | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                         |
| <b>Przedstawia obowiązki opiekuna psa lub kota</b>                                        | Samodzielnie wymienia wszystkie podstawowe obowiązki opiekuna, uzasadnia je i wskazuje skutki zaniedbań.                           | Wymienia większość obowiązków, pojedyncze pomija; dwa obowiązki wymienia po pytaniach pomocniczych. | Wskazuje obowiązki na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia obowiązków opiekuna mimo pomocy. |
| <b>Podaje fakty z życia wybranego zwierzęcia (jeża, bociana, nietoperza lub pszczoły)</b> | Samodzielnie podaje kilka faktów o wybranym zwierzęciu, podaje ich wiele, porządkuje je i prezentuje w formie notatki lub plakatu. | Podaje 2–3 fakty, pozostałe dopiero po pytaniu; pojedynczy fakt podaje po przypomnieniu treści.     | Powtarza informacje za nauczycielem, z pomocą; bywa, że nie podaje faktów o zwierzęciu mimo pomocy.  |
| <b>Wymienia cechy ssaków</b>                                                              | Samodzielnie wymienia poznane cechy ssaków, wymienia je wszystkie i klasyfikuje zwierzęta na tej podstawie.                        | Wymienia większość cech, pojedyncze pomija; dwie cechy wymienia po przypomnieniu.                   | Wybiera cechy z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie wymienia cech ssaków mimo pomocy.        |
| <b>Wymienia oznaczenia pojemników służących do segregowania śmieci</b>                    | Zna wszystkie oznaczenia i poprawnie przypisuje odpady, segreguje je bezbłędnie i wyjaśnia sens segregacji.                        | Zna oznaczenia, pojedyncze odpady segreguje błędnie; kolory pojemników rozpoznaje po przypomnieniu. | Segreguje odpady z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozpoznaje oznaczeń pojemników mimo pomocy.      |
| <b>Nazywa części ciała i niektóre narządy człowieka</b>                                   | Samodzielnie nazywa wszystkie poznane części ciała i narządy oraz podaje ich funkcje.                                              | Nazywa części ciała, przy narządach się waha; podstawowe części ciała nazywa po przypomnieniu.      | Wskazuje części ciała z pomocą nauczyciela; bywa, że nie nazywa części ciała mimo pomocy.            |

## Procesy fizyczne w codzienności ucznia

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                                      | UMIE                                                                                                                                  | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                           | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                                                 | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                  | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                              | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                      |
| <b>Wykonuje proste obserwacje i doświadczenia związane z wodą, światłem, powietrzem i siłą grawitacji oraz tworzy notatki rysunkowe</b> | Samodzielnie wykonuje doświadczenie, notuje obserwację i podaje wniosek; planuje doświadczenie i czytelnie dokumentuje obserwację.    | Wykonuje doświadczenie, wniosek formułuje po pytaniu; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem. | Uczestniczy w doświadczeniu i rysuje jego efekt z pomocą; bywa, że nie wykonuje obserwacji i notatek mimo pomocy. |
| <b>Wykonuje spadochron oraz wiatromierz</b>                                                                                             | Samodzielnie wykonuje obie pomoce zgodnie z instrukcją, starannie, sprawdza ich działanie i wyjaśnia zasadę.                          | Wykonuje pomoce, potrzebuje przypomnienia kolejnego kroku; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.      | Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje pomocy mimo instrukcji i wsparcia.      |
| <b>Wie, czym jest tęcza</b>                                                                                                             | Wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy i poprawnie nazywa jej barwy we właściwej kolejności.                                             | Wie, czym jest tęcza, kolejność barw myli; opisuje ją po przypomnieniu treści.                           | Rozpoznaje tęczę na ilustracji, z pomocą; bywa, że nie wyjaśnia zjawiska tęczy mimo pomocy.                       |
| <b>Przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym oraz wymienia nazwy wybranych planet</b>                                           | Samodzielnie przedstawia położenie Ziemi i nazywa wybrane planety, wskazuje jej położenie i wymienia planety we właściwej kolejności. | Wskazuje Ziemię i wymienia 2–3 planety; na modelu wskazuje ją po przypomnieniu.                          | Wskazuje Słońce i Ziemię z pomocą; bywa, że nie przedstawia położenia Ziemi mimo pomocy.                          |

## Materiały i ich właściwości

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                         | UMIE                                                                                              | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                     | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                    | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                              | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                        | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                 |
| <b>Bada właściwości materiałów, takich jak papier, woda, plastelina</b>                    | Samodzielnie bada materiały i nazywa ich właściwości, porównuje je i formułuje wnioski.           | Bada materiały, właściwości nazywa ogólnie; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.     | Uczestniczy w badaniu z pomocą nauczyciela; bywa, że nie bada właściwości materiałów mimo pomocy.            |
| <b>Wykonuje proste doświadczenia z wodą</b>                                                | Samodzielnie i poprawnie przeprowadza doświadczenia z wodą, przewiduje wynik i uzasadnia wniosek. | Wykonuje doświadczenie, wniosek podaje po pytaniu; pracuje krok po kroku, z niewielkim wsparciem.  | Wykonuje czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje doświadczeń mimo pomocy.                      |
| <b>Wymienia trzy stany skupienia wody</b>                                                  | Samodzielnie wymienia wszystkie trzy stany skupienia i podaje przykłady ich przemian.             | Wymienia trzy stany, przykłady podaje po pytaniu; dwa stany wymienia po przypomnieniu.             | Wskazuje stany skupienia na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia stanów skupienia wody mimo pomocy. |
| <b>Opowiada o procesie tworzenia naczyń glinianych i wpływie temperatury na ten proces</b> | Samodzielnie opowiada o całym procesie i wyjaśnia rolę temperatury na każdym etapie.              | Opisuje proces, rolę temperatury podaje po pytaniu; o wybranych etapach opowiada po przypomnieniu. | Wskazuje etapy na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie opowiada o procesie mimo pomocy.                      |

## Edukacja klimatyczno-środowiskowa

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                 | UMIE                                                                                                                                        | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                              | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                            | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                        | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                 | <i>początkowy etap nauki<br/>(poziomy 2–1)</i>                                                                |
| <b>Prowadzi obrazkowy kalendarz pogody, rozpoznaje rodzaje opadów i charakteryzuje pogodę typową dla pory roku</b> | Samodzielnie i systematycznie prowadzi kalendarz oraz charakteryzuje pogodę danej pory roku, porównuje dane i formułuje wnioski o pogodzie. | Prowadzi kalendarz, charakterystykę pogody podaje ogólnie; uzupełnia go po przypomnieniu symboli.           | Uzupełnia kalendarz z pomocą nauczyciela; bywa, że nie prowadzi kalendarza pogody mimo pomocy.                |
| <b>Odczytuje informacje z map pogody</b>                                                                           | Samodzielnie odczytuje wszystkie symbole na mapie pogody i formułuje prognozę dla kilku miejsc.                                             | Odczytuje podstawowe symbole, przy złożonych się waha; odczytuje je po przypomnieniu legendy.               | Odczytuje pojedyncze symbole z pomocą; bywa, że nie odczytuje map pogody mimo pomocy.                         |
| <b>Rozumie znaczenie wody w środowisku</b>                                                                         | Samodzielnie wyjaśnia rolę wody dla ludzi, roślin i zwierząt oraz podaje sposoby jej oszczędzania.                                          | Wyjaśnia rolę wody ogólnie, przykłady podaje po pytaniu; pojedyncze przykłady podaje po ukierunkowaniu.     | Wskazuje znaczenie wody na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wyjaśnia znaczenia wody mimo pomocy.             |
| <b>Wymienia zwiastuny wiosny</b>                                                                                   | Samodzielnie wymienia poznane zwiastuny wiosny, wymienia ich wiele i rozpoznaje je podczas obserwacji terenowej.                            | Wymienia 3–4 zwiastuny, pozostałe rozpoznaje na ilustracji; dwa wymienia po przypomnieniu.                  | Wskazuje zwiastuny wiosny na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zwiastunów wiosny mimo pomocy.        |
| <b>Opisuje cykl rozwojowy żaby</b>                                                                                 | Samodzielnie i poprawnie opisuje cały cykl rozwojowy, wszystkie etapy we właściwej kolejności, i przedstawia je graficznie.                 | Opisuje cykl, kolejność pojedynczych etapów myli; etapy porządkuje na ilustracjach, z niewielkim wsparciem. | Nazywa pojedyncze etapy z pomocą; bywa, że nie opisuje cyklu rozwojowego żaby mimo pomocy.                    |
| <b>Zna sposoby ochrony przyrody w najbliższym otoczeniu oraz wymienia zagrożenia powodowane przez człowieka</b>    | Samodzielnie wymienia zagrożenia oraz sposoby ochrony przyrody i proponuje własne działania.                                                | Wymienia większość przykładów, pojedyncze pomija; po jednym przykładzie podaje po pytaniach pomocniczych.   | Wskazuje zagrożenia na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zagrożeń i sposobów ochrony mimo pomocy. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                             | UMIE                                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                              | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                               | pełne opanowanie umiejętności                                                                                           | częściowe opanowanie                                                                        | początkowy etap nauki (poziomy 2–1)                                                                             |
| <b>Zna zasady odpowiedzialnego dokarmiania ptaków oraz uczestniczy w akcjach związanych z ochroną przyrody</b> | Zna wszystkie zasady i chętnie uczestniczy w akcjach, uzasadnia zasady i inicjuje działania na rzecz przyrody w klasie. | Zna zasady, w akcjach uczestniczy po zachęcie; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu. | Uczestniczy w działaniach z pomocą i zachętą; bywa, że nie zna zasad i nie włącza się w działania mimo zachęty. |

### Warsztat przyrodnika

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                      | UMIE                                                                                                                                | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                        | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                       | częściowe opanowanie                                                                                            | początkowy etap nauki                                                                                                   |
| <b>Wie, jak zareagować w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, w tym ze strony zjawisk przyrodniczych</b> | Samodzielnie podaje zasady zachowania w sytuacji zagrożenia, opisuje właściwe zachowanie w kilku sytuacjach i uzasadnia jego wybór. | Podaje zasady, pojedyncze sytuacje wymagają podpowiedzi; zachowanie w znanej sytuacji opisuje po przypomnieniu. | Wybiera właściwe zachowanie z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie wie, jak zareagować, mimo omówienia i pomocy. |
| <b>Nazywa podstawowe znaki drogowe</b>                                                                  | Samodzielnie nazywa wszystkie poznane znaki drogowe, grupuje je i wyjaśnia ich znaczenie dla pieszego.                              | Nazywa większość znaków, pojedyncze myli; najważniejsze rozpoznaje po przypomnieniu.                            | Wskazuje znaki z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozpoznaje znaków drogowych mimo pomocy.                              |
| <b>Zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez niej</b>                     | Samodzielnie podaje i stosuje wszystkie zasady, stosuje je w praktyce i objaśnia innym.                                             | Zna zasady, w praktyce potrzebuje przypomnienia; podstawowe zasady podaje po przypomnieniu.                     | Odtwarza zasady z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zna zasad przechodzenia przez jezdnię mimo pomocy.                   |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                      | UMIE                                                                                                         | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                        | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                        | pełne opanowanie umiejętności                                                                                | częściowe opanowanie                                                                                  | początkowy etap nauki                                                                                      |
| <b>Gromadzi ilustracje, informacje oraz okazy przyrodnicze, tworząc lapbook o lesie</b> | Samodzielnie gromadzi materiały i tworzy poprawny, bogaty i uporządkowany lapbook oraz prezentuje go klasie. | Tworzy lapbook, układ pracy wymaga wskazówek; uzupełnia przygotowany szablon, z niewielkim wsparciem. | Wykonuje pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie gromadzi materiałów i nie tworzy lapbooka mimo pomocy. |
| <b>Prowadzi obserwacje (np. związane z hodowlą rzeżuchy)</b>                            | Samodzielnie i systematycznie prowadzi obserwacje, zapisuje je, dokumentuje i formułuje wnioski.             | Prowadzi obserwacje, zapis wymaga przypomnienia; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.   | Obserwuje i zapisuje z pomocą nauczyciela; bywa, że nie prowadzi obserwacji mimo pomocy.                   |

# EDUKACJA SPOŁECZNA

## Kompetencje osobiste

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                | UMIE                                                                                                                         | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                   | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                           | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                         | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                      | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                          |
| <b>Wymienia podstawowe potrzeby człowieka (odżywianie, odpoczynek, potrzeba bliskości i bezpieczeństwa)</b>       | Samodzielnie wymienia podstawowe potrzeby człowieka, wymienia je wszystkie, porządkuje i uzasadnia ich znaczenie.            | Wymienia większość potrzeb, pojedyncze pomija; dwie potrzeby wymienia po pytaniach pomocniczych. | Wskazuje potrzeby na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia potrzeb człowieka mimo pomocy.                     |
| <b>Rozpoznaje swoje potrzeby i nazywa to, co czuje</b>                                                            | Samodzielnie rozpoznaje i trafnie nazywa swoje emocje oraz potrzeby, a także wskazuje ich przyczyny.                         | Nazywa podstawowe emocje, przy złożonych się waha; nazywa je po pytaniach nauczyciela.           | Wskazuje emocję na piktogramie, z pomocą; bywa, że nie nazywa swoich emocji i potrzeb mimo wsparcia.                  |
| <b>Rozpoznaje sytuacje zagrożenia ze strony innych ludzi i wie, jak należy się w nich zachować</b>                | Samodzielnie rozpoznaje sytuacje zagrożenia i podaje właściwą reakcję, opisuje ją i uzasadnia jej wybór.                     | Rozpoznaje zagrożenie, reakcję opisuje ogólnie; sytuację rozpoznaje po omówieniu przykładu.      | Wybiera właściwe zachowanie z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje sytuacji zagrożenia mimo pomocy. |
| <b>Wie, kogo i w jakich sytuacjach poprosić o pomoc</b>                                                           | Samodzielnie wskazuje, kogo i kiedy prosić o pomoc, wskazuje osoby i instytucje oraz trafnie dobiera je do rodzaju sytuacji. | Wskazuje osoby, przy doborze do sytuacji się waha; wskazuje je po przypomnieniu.                 | Wskazuje osobę dorosłą z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wie, kogo prosić o pomoc, mimo omówienia.                   |
| <b>Wymienia zasady zdrowego stylu życia (dieta, aktywność ruchowa, kontakt z przyrodą, dobór ubrań do pogody)</b> | Samodzielnie wymienia wszystkie poznane zasady, uzasadnia je i stosuje w codziennych wyborach.                               | Wymienia większość zasad, pojedyncze pomija; dwie zasady wymienia po pytaniach pomocniczych.     | Wskazuje zasady na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zasad zdrowego stylu życia mimo pomocy.              |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                         | UMIE                                                                                                                        | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                 | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                           | pełne opanowanie umiejętności                                                                                               | częściowe opanowanie                                                                           | początkowy etap nauki                                                                                               |
| <b>Rozróżnia produkty zdrowe i niezdrowe, wymienia ich wartości odżywcze oraz wskazuje te, które wspierają uczenie się</b> | Samodzielnie rozróżnia produkty i wskazuje ich wartości odżywcze, klasyfikuje je, uzasadnia wybór i planuje zdrowy posiłek. | Rozróżnia produkty, wartości odżywcze podaje ogólnie; rozróżnia je po przypomnieniu kryterium. | Wskazuje produkty zdrowe z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozróżnia produktów zdrowych i niezdrowych mimo pomocy. |

### Kompetencje społeczne

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                | UMIE                                                                                                                                  | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                           | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                  | pełne opanowanie umiejętności                                                                                                         | częściowe opanowanie                                                                                     | początkowy etap nauki                                                                                       |
| <b>Zna imiona i nazwiska kolegów oraz koleżanek z klasy</b>                                                       | Zna imiona i nazwiska wszystkich osób w klasie i zwraca się do innych po imieniu.                                                     | Zna imiona wszystkich, nazwiska części osób; zna imiona kolegów z najbliższego otoczenia.                | Wymienia pojedyncze imiona z pomocą; bywa, że nie zna imion kolegów mimo upływu czasu i wsparcia.           |
| <b>Określa relacje panujące w rodzinie</b>                                                                        | Samodzielnie określa relacje i nazywa członków rodziny, opisuje relacje rodzinne, nazywa pokrewieństwo i tworzy drzewo genealogiczne. | Określa najbliższe relacje, dalsze pokrewieństwo myli; członków rodziny nazywa po pytaniach nauczyciela. | Wskazuje członków rodziny na ilustracji, z pomocą; bywa, że nie określa relacji rodzinnych mimo pomocy.     |
| <b>Wypełnia sumiennie obowiązki dyżurnego oraz przyjmuje odpowiedzialność za zadania podczas pracy zespołowej</b> | Samodzielnie i sumiennie wykonuje powierzone zadania, wypełnia obowiązki wzorowo, wspiera innych i pilnuje ustaleń zespołu.           | Wykonuje obowiązki, czasem potrzebuje przypomnienia; zadania wykonuje po przypomnieniu i ukierunkowaniu. | Wykonuje obowiązki wyłącznie pod nadzorem; bywa, że nie podejmuje powierzonych obowiązków mimo przypomnień. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                              | UMIE                                                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                     | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                         | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                    | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                        | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                 |
| <b>Używa zwrotów grzecznościowych, szanuje pracę innych</b>                                     | Konsekwentnie używa zwrotów grzecznościowych i szanuje cudzą pracę, stosuje zwroty naturalnie w każdej sytuacji i docenia pracę innych. | Używa zwrotów, sporadycznie o nich zapomina; stosuje je po przypomnieniu.                                          | Powtarza zwroty za nauczycielem; bywa, że nie stosuje zwrotów grzecznościowych mimo przypomnień.             |
| <b>Poznaje zabawy dzieci z różnych krajów oraz tradycje świąteczne w krajach europejskich</b>   | Samodzielnie wymienia poznane zabawy i tradycje, opowiada o nich i porównuje je z polskimi.                                             | Wymienia część przykładów, pozostałe po pytaniu; pojedynczy przykład podaje po przypomnieniu.                      | Rozpoznaje tradycje na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia poznanych zabaw i tradycji mimo pomocy. |
| <b>Współpracuje w parze i w grupie, prezentuje efekty wspólnej pracy</b>                        | Aktywnie współpracuje i samodzielnie prezentuje wynik pracy, organizuje pracę zespołu i dba o podział zadań.                            | Współpracuje, w prezentacji potrzebuje zachęty; współpracuje po ukierunkowaniu i podziale zadań przez nauczyciela. | Uczestniczy w pracy grupy biernie, z pomocą; bywa, że nie podejmuje współpracy mimo wsparcia.                |
| <b>Wie, kogo powiadomić w sytuacji przekraczania granic osobistych i doświadczania przemocy</b> | Samodzielnie wskazuje osoby, które należy powiadomić, oraz sposoby reagowania i uzasadnia potrzebę mówienia o problemie.                | Wskazuje osoby, sposób reakcji opisuje ogólnie; osobę dorosłą wskazuje po przypomnieniu.                           | Wskazuje osobę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wie, kogo powiadomić, mimo omówienia tematu.               |

## Edukacja obywatelska

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                            | UMIE                                                                                                                         | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                      | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                       | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                         | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                         | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                  |
| <b>Zna i tworzy zasady regulaminu klasowego</b>                                                               | Zna wszystkie zasady, współtworzy je i stosuje samodzielnie, proponuje własne, uzasadnia je i przestrzega ich konsekwentnie. | Zna zasady, sporadycznie wymaga przypomnienia; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu.         | Stosuje zasady wyłącznie pod kontrolą nauczyciela; bywa, że nie zna i nie przestrzega zasad mimo przypomnień. |
| <b>Wymienia prawa dziecka oraz prawa i obowiązki ucznia</b>                                                   | Samodzielnie wymienia poznane prawa i obowiązki oraz podaje przykłady ich stosowania.                                        | Wymienia większość praw i obowiązków, pojedyncze pomija; po jednym przykładzie wymienia po pytaniu. | Wskazuje prawa i obowiązki na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia praw i obowiązków mimo pomocy.    |
| <b>Opowiada legendę o powstaniu państwa polskiego oraz wyjaśnia jej związek z godłem i barwami narodowymi</b> | Samodzielnie i szczegółowo opowiada legendę oraz trafnie wyjaśnia jej związek z godłem i barwami narodowymi.                 | Opowiada legendę, związek z symbolami wyjaśnia ogólnie; opowiada ją po pytaniach nauczyciela.       | Odtwarza fragmenty legendy z pomocą; bywa, że nie opowiada legendy mimo pomocy.                               |
| <b>Wymienia tradycje świąteczne (potrawy wigilijne, choinka, pisanka wielkanocna i sposoby ich zdobienia)</b> | Samodzielnie wymienia i opisuje poznane tradycje, opisuje je szczegółowo i porównuje zwyczaje rodzinne.                      | Wymienia tradycje, opisy są ogólne; pojedyncze tradycje wymienia po przypomnieniu.                  | Rozpoznaje tradycje na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia tradycji świątecznych mimo pomocy.       |
| <b>Zna barwy narodowe oraz śpiewa jedną zwrotkę hymnu narodowego</b>                                          | Zna barwy narodowe i śpiewa zwrotkę hymnu z pamięci, bezbłędnie, zachowując właściwą postawę.                                | Zna barwy, w tekście hymnu zdarzają się pomyłki; hymn śpiewa z podpowiedzią.                        | Rozpoznaje barwy narodowe z pomocą; bywa, że nie zna barw narodowych i tekstu hymnu mimo ćwiczeń.             |
| <b>Podaje dawną (Gniezno) oraz obecną (Warszawa) stolicę Polski</b>                                           | Samodzielnie podaje dawną i obecną stolicę Polski oraz wskazuje obie na mapie.                                               | Podaje obecną stolicę, dawną po przypomnieniu; stolicę podaje po pytaniu naprowadzającym.           | Wybiera odpowiedź z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie podaje stolicy Polski mimo pomocy.            |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                   | UMIE                                                                                                                      | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                              | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                              | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                      | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                 | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                          |
| <b>Podaje status administracyjny swojej miejscowości (wieś/miasto)</b>               | Samodzielnie i poprawnie określa status swojej miejscowości oraz podaje jej cechy charakterystyczne.                      | Określa status, uzasadnienie podaje ogólnie; określa go po przypomnieniu pojęć.                             | Wybiera odpowiedź z pomocą nauczyciela; bywa, że nie określa statusu swojej miejscowości mimo pomocy. |
| <b>Określa podobieństwa i różnice między krajobrazem wiejskim a miejskim</b>         | Samodzielnie określa podobieństwa i różnice, wskazuje ich wiele, porządkuje je i uzasadnia.                               | Wskazuje różnice, podobieństwa podaje po pytaniu; pojedyncze różnice wskazuje po ukierunkowaniu.            | Porównuje krajobrazy na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie porównuje krajobrazów mimo pomocy.       |
| <b>Wskazuje na mapie Warszawę, rzekę Wisłę oraz Morze Bałtyckie i wybrane miasta</b> | Samodzielnie wskazuje wszystkie wymienione obiekty, pewnie i szybko, oraz orientuje się na mapie.                         | Wskazuje większość obiektów, pojedyncze myli; wskazuje je po przypomnieniu i ukierunkowaniu.                | Wskazuje obiekty prowadzony ręką nauczyciela; bywa, że nie wskazuje obiektów na mapie mimo pomocy.    |
| <b>Przedstawia charakterystykę popularnych zawodów</b>                               | Samodzielnie charakteryzuje kilka popularnych zawodów, opisuje ich zadania i narzędzia oraz wiąże je z zainteresowaniami. | Opisuje zawody ogólnie, szczegóły podaje po pytaniu; nazywa zawody i podaje jedno zadanie po przypomnieniu. | Rozpoznaje zawody na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie charakteryzuje zawodów mimo pomocy.         |

# EDUKACJA ARTYSTYCZNA – PLASTYKA I MUZYKA

## Percepcja i interpretacja dzieł plastycznych

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                       | UMIE                                                                                                                       | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                          | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                  | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                       | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                             | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                 |
| <b>Nazywa barwy podstawowe, określa ich jasność oraz opisuje proste elementy wizualne (plama, linia)</b> | Samodzielnie nazywa barwy podstawowe, ich jasność i elementy wizualne, świadomie stosując te pojęcia w opisie dzieła.      | Nazywa barwy, przy jasności i elementach wizualnych się waha; barwy podstawowe nazywa po przypomnieniu. | Wskazuje barwy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie nazywa barw podstawowych mimo pomocy.                      |
| <b>Wypowiada się prostymi zdaniami na temat tego, co podoba mu się w oglądanym dziele</b>                | Samodzielnie formułuje kilkuzdaniową wypowiedź o dziele, uzasadnia opinię i odwołuje się do barw, kształtów oraz nastroju. | Wypowiada się prostymi zdaniami, uzasadnienie jest ogólne; wypowiada się po pytaniach nauczyciela.      | Wskazuje, co mu się podoba, pojedynczym wyrazem; bywa, że nie wypowiada się o oglądanym dziele mimo zachęty. |
| <b>Nazywa podstawowe emocje wywołane przez obrazek, plakat lub ilustrację</b>                            | Samodzielnie i trafnie nazywa emocje wywołane przez ilustrację oraz wskazuje środki plastyczne, które je wywołują.         | Nazywa podstawowe emocje, przy trudniejszych się waha; nazywa je po pytaniach pomocniczych.             | Wskazuje emocję na piktogramie, z pomocą; bywa, że nie nazywa emocji mimo pomocy.                            |

## Twórcze działania plastyczne

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                             | UMIE                                                                                                            | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                             | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                                        | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                            | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                       |
| <b>Stosuje podstawowe środki wyrazu (barwy, linię, kształt) do wyrażania emocji i nastroju w prostej kompozycji rytmicznej</b> | Samodzielnie i świadomie dobiera barwę, linię i kształt do wyrażenia nastroju oraz uzasadnia ich wybór w pracy. | Stosuje środki wyrazu, ich dobór bywa przypadkowy; kompozycję tworzy według wzoru, z niewielkim wsparciem. | Wykonuje pracę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie stosuje środków wyrazu mimo pomocy.              |
| <b>Tworzy prace plastyczne na płaszczyźnie i w przestrzeni, wykorzystując różnorodne narzędzia i materiały</b>                 | Samodzielnie tworzy estetyczne prace obiema technikami, prace oryginalne i staranne, łącząc różne techniki.     | Tworzy prace, staranność wykonania bywa zmienna; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.        | Wykonuje fragmenty pracy z pomocą; bywa, że nie podejmuje działań plastycznych mimo zachęty.       |
| <b>Tworzy samodzielne prace i ilustracje inspirowane obserwacją przyrody, własnymi przeżyciami oraz tekstami bajek</b>         | Samodzielnie tworzy pracę zgodną z tematem i inspiracją, bogatą w szczegóły i wyraźnie z nią powiązaną.         | Tworzy pracę, związek z tematem bywa ogólny; ilustrację tworzy po wspólnym omówieniu tematu.               | Rysuje pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie tworzy prac inspirowanych tematem mimo pomocy.   |
| <b>Wykonuje według instrukcji proste przedmioty użyteczne oraz rekwizyty na potrzeby klasy</b>                                 | Samodzielnie wykonuje przedmiot zgodnie z instrukcją, starannie i pomysłowo, oraz pomaga innym.                 | Wykonuje przedmiot, potrzebuje przypomnienia kolejnych kroków; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.    | Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą; bywa, że nie wykonuje przedmiotu mimo instrukcji i pomocy. |

## Kształcenie wrażliwości estetycznej

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                  | UMIE                                                                                                                           | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                          | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                             | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                           | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                             | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                  |
| <b>Wskazuje i opisuje prostymi zdaniami elementy najbliższego otoczenia</b>                                         | Samodzielnie wskazuje i opisuje elementy otoczenia zdaniami, opisuje je szczegółowo, dostrzega detale i nazywa je precyzyjnie. | Opisuje otoczenie prostymi zdaniami, słownictwo jest ubogie; elementy opisuje po pytaniach nauczyciela. | Nazywa pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie opisuje elementów otoczenia mimo pomocy.    |
| <b>Dostrzega w otoczeniu i dekoracjach klasy elementy uporządkowane i nieuporządkowane, zauważając proste rytmy</b> | Samodzielnie odróżnia układy uporządkowane i dostrzega rytmy, nazywa zasadę porządku i proponuje własne układy.                | Dostrzega rytmy proste, przy złożonych się waha; porządek rozpoznaje po ukierunkowaniu.                 | Wskazuje uporządkowane układy z pomocą; bywa, że nie dostrzega rytmów i porządku mimo pomocy. |

## Percepcja i interpretacja muzyki

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                 | UMIE                                                                                                            | MUSI POĆWICZYĆ                                                                      | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                            | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                            | <i>częściowe opanowanie</i>                                                         | <i>początkowy etap nauki</i>                                                               |
| <b>Słucha z uwagą dźwięków z bliskiego otoczenia i przyrody, identyfikuje je i różnicuje w zabawach słuchowych</b> | Samodzielnie i bezbłędnie identyfikuje oraz różnicuje dźwięki w zabawach słuchowych, także podobne brzmieniowo. | Rozpoznaje większość dźwięków, podobne myli; rozpoznaje je po powtórzeniu nagrania. | Rozpoznaje pojedyncze dźwięki z pomocą; bywa, że nie identyfikuje dźwięków mimo powtórzeń. |
| <b>Reaguje ruchem, klaskaniem, tupaniem i gestami na sygnały muzyczne, zmiany nastroju oraz puls rytmiczny</b>     | Reaguje poprawnie, trafnie i zmiany w muzyce oraz samodzielnie proponuje sposób reakcji.                        | Reaguje poprawnie, przy zmianach tempa się spóźnia; reaguje po pokazie nauczyciela. | Reaguje z pomocą, naśladować innych; bywa, że nie reaguje na sygnały muzyczne mimo pokazu. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                             | UMIE                                                                                                    | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                         | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                               | pełne opanowanie umiejętności                                                                           | częściowe opanowanie                                                                                   | początkowy etap nauki                                                                                            |
| <b>Wyróżnia podstawowe cechy dźwięków (wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośne)</b> | Samodzielnie i bezbłędnie rozróżnia wszystkie pary cech dźwięku oraz podaje własne przykłady.           | Rozróżnia większość cech, przy wysokości dźwięku się waha; rozróżnia je po przypomnieniu i porównaniu. | Wskazuje cechę dźwięku z pomocą; bywa, że nie rozróżnia cech dźwięków mimo pomocy.                               |
| <b>Rozpoznaje na podstawie wyglądu i brzmienia wybrane instrumenty strunowe</b>                | Samodzielnie rozpoznaje poznane instrumenty strunowe po wyglądzie i brzmieniu oraz poprawnie je nazywa. | Rozpoznaje instrumenty po wyglądzie, brzmieniu myli; rozpoznaje je po przypomnieniu.                   | Wybiera instrument z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje instrumentów strunowych mimo pomocy. |

### Aktywności muzyczne: śpiew, ruch i gra na instrumentach

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                       | UMIE                                                                                                                 | MUSI POĆWICZYĆ                                                                            | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                         | pełne opanowanie umiejętności                                                                                        | częściowe opanowanie                                                                      | początkowy etap nauki                                                                               |
| <b>Śpiewa ze słuchu proste piosenki, wyliczanki, kolędy, pastorałki i hymn szkoły oraz zwrotkę i refren hymnu Polski</b> | Śpiewa poprawnie cały repertuar oraz zwrotkę i refren hymnu, czysto i z pamięci, dbając o dykcję i właściwą postawę. | Śpiewa piosenki, w tekście zdarzają się pomyłki; śpiewa z pomocą nagrania lub grupy.      | Nuci fragmenty melodii z pomocą; bywa, że nie śpiewa poznanych piosenek mimo ćwiczeń.               |
| <b>Wykonuje łatwe tematy rytmiczne</b>                                                                                   | Samodzielnie i poprawnie wykonuje łatwe tematy rytmiczne, bezbłędnie, i tworzy ich własne warianty.                  | Wykonuje tematy, przy zmianie tempa się myli; wykonuje temat po pokazie nauczyciela.      | Powtarza rytm z pomocą, naśladowując innych; bywa, że nie wykonuje tematów rytmicznych mimo pokazu. |
| <b>Tańczy według prostych układów ruchowych charakterystycznych dla polki, poloneza i marsza</b>                         | Samodzielnie i poprawnie odtwarza poznane układy taneczne, tańczy je płynnie, w rytm i we właściwej postawie.        | Odtwarza układy, pojedyncze figury upraszcza; tańczy w grupie, naśladowując prowadzącego. | Wykonuje pojedyncze kroki z pomocą; bywa, że nie odtwarza układów tanecznych mimo pokazu.           |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                                 | UMIE                                                                                           | MUSI POĆWICZYĆ                                                                   | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                                   | pełne opanowanie umiejętności                                                                  | częściowe opanowanie                                                             | początkowy etap nauki                                                                       |
| <b>Gra proste schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych, niekonwencjonalnych i wykonanych własnoręcznie</b> | Samodzielnie i bezbłędnie gra poznane schematy rytmiczne, utrzymuje puls i akompaniuje grupie. | Gra schematy, przy dłuższych gubi rytm; gra po pokazie i wspólnym przećwiczeniu. | Gra pojedyncze uderzenia z pomocą; bywa, że nie odtwarza schematów rytmicznych mimo pomocy. |

### Twórcze działania muzyczne

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                          | UMIE                                                                                                        | MUSI POĆWICZYĆ                                                                             | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| wymaganie z podstawy programowej                                                                            | pełne opanowanie umiejętności                                                                               | częściowe opanowanie                                                                       | początkowy etap nauki                                                                        |
| <b>Tworzy proste dźwięki i motywy rytmiczne za pomocą głosu, gestodźwięków, instrumentów lub rekwizytów</b> | Samodzielnie tworzy proste motywy rytmiczne i dźwiękowe, także oryginalne, łącząc różne źródła dźwięku.     | Tworzy motywy, są one krótkie i schematyczne; tworzy je według podanego wzoru.             | Odtwarza dźwięki z pomocą nauczyciela; bywa, że nie tworzy motywów dźwiękowych mimo zachęty. |
| <b>Naśladuje głosy i odgłosy zwierząt, łącząc je w proste zestawy głosek i sylab</b>                        | Samodzielnie i wyraziście naśladuje odgłosy, łączy je w zestawy i tworzy z nich własne zabawy dźwiękowe.    | Naśladuje odgłosy, zestawy tworzy po podpowiedzi; naśladuje je po pokazie.                 | Powtarza pojedyncze odgłosy z pomocą; bywa, że nie naśladuje odgłosów mimo zachęty i pokazu. |
| <b>Wykonuje łatwy akompaniament rytmiczny na podstawie podanego wzoru</b>                                   | Samodzielnie wykonuje akompaniament zgodnie ze wzorem, płynnie, utrzymuje tempo i dostosowuje się do grupy. | Wykonuje akompaniament, sporadycznie gubi tempo; akompaniuje wspólnie z grupą, po pokazie. | Wykonuje pojedyncze uderzenia z pomocą; bywa, że nie wykonuje akompaniamentu mimo wzoru.     |

## Inne działania artystyczne

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                           | UMIE                                                                                                                  | MUSI POĆWICZYĆ                                                                             | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                      | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                  | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                       |
| <b>Wyraża proste emocje i stany za pomocą głosu, ruchu, gestu i mimiki</b>                                   | Samodzielnie wyraża emocje głosem, ruchem i mimiką, wyraziście i świadomie, stosując różne środki wyrazu.             | Wyraża emocje, środki wyrazu są ubogie; wyraża je po pokazie nauczyciela.                  | Naśladuje gesty i miny z pomocą; bywa, że nie wyraża emocji mimo zachęty i pokazu.                 |
| <b>Tworzy postać sceniczną przez naśladowanie głosu, ruchu i zachowania postaci z otoczenia lub zwierząt</b> | Samodzielnie tworzy przekonującą postać sceniczną, łączy głos, ruch i mimikę oraz utrzymuje rolę.                     | Tworzy postać, wychodzi z roli podczas zabawy; odgrywa ją po wspólnym omówieniu i pokazie. | Naśladuje pojedyncze zachowania z pomocą; bywa, że nie podejmuje się odgrywania roli mimo zachęty. |
| <b>Reaguje ruchem, głosem lub gestem na wybrane teksty literackie, muzyczne i wizualne</b>                   | Samodzielnie i adekwatnie reaguje na różne rodzaje tekstów, trafnie i twórczo, proponując własne rozwiązania ruchowe. | Reaguje poprawnie, reakcje bywają schematyczne; reaguje po pokazie i zachęcie nauczyciela. | Naśladuje reakcje innych, z pomocą; bywa, że nie reaguje na proponowane teksty mimo zachęty.       |

## Bezpieczeństwo i higiena

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                          | UMIE                                                                                                                                 | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                           | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                     | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                                 | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                              | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                                    |
| <b>Wymienia zasady pracy w pracowni komputerowej</b>                        | Samodzielnie wymienia i stosuje wszystkie zasady pracy w pracowni, uzasadnia je i konsekwentnie ich przestrzega.                     | Wymienia większość zasad, wymaga sporadycznych przypomnień; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu. | Stosuje zasady wyłącznie pod nadzorem nauczyciela; bywa, że nie zna i nie stosuje zasad mimo przypomnień.       |
| <b>Nazywa sytuacje niebezpieczne w domu, szkole i najbliższym otoczeniu</b> | Samodzielnie nazywa sytuacje niebezpieczne w różnych miejscach, nazywa ich wiele, wskazuje przyczyny i sposoby uniknięcia.           | Nazywa większość sytuacji, pojedyncze pomija; wskazuje je po pytaniach pomocniczych.                     | Rozpoznaje zagrożenia na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje sytuacji niebezpiecznych mimo pomocy.  |
| <b>Wymienia podstawowe numery alarmowe i wie, jak wezwać pomoc</b>          | Samodzielnie podaje numery alarmowe i opisuje wezwanie pomocy, zna wszystkie numery i potrafi przekazać pełny komunikat o zdarzeniu. | Podaje numery, treść zgłoszenia formułuje ogólnie; numer 112 podaje po przypomnieniu.                    | Wybiera numer z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie zna numerów alarmowych mimo ćwiczeń.                |
| <b>Podejmuje próby odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych</b> | Samodzielnie odróżnia informacje prawdziwe od nieprawdziwych, ocenia informację, uzasadnia ocenę i wskazuje sposób jej sprawdzenia.  | Odróżnia informacje, przy trudniejszych się waha; ocenia je po wspólnej analizie.                        | Wybiera odpowiedź z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odróżnia informacji prawdziwych od fałszywych mimo pomocy. |

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                      | UMIE                                                                                                                | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                                  | JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                 | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                     | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                        |
| <b>Wykonuje według instrukcji proste projekty i prace techniczne</b>    | Samodzielnie i starannie realizuje projekt zgodnie z instrukcją oraz planuje kolejność działań.                     | Wykonuje projekt, potrzebuje przypomnienia kolejnych kroków; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.           | Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą; bywa, że nie realizuje projektu mimo instrukcji i pomocy.   |
| <b>Wykonuje proste przedmioty użytkowe i dekoracyjne</b>                | Samodzielnie wykonuje przedmiot poprawnie i estetycznie, pomysłowo, dbając o wykończenie.                           | Wykonuje przedmiot, wykończenie bywa niesttaranne; pracuje według wzoru, z niewielkim wsparciem.                | Wykonuje fragmenty pracy z pomocą; bywa, że nie wykonuje przedmiotów mimo wzoru i pomocy.           |
| <b>Korzysta z podstawowych programów graficznych i tekstowych</b>       | Samodzielnie tworzy prosty rysunek i tekst w programie, sprawnie korzysta z narzędzi oraz zapisuje i otwiera pliki. | Korzysta z programu, wybrane narzędzia wymagają podpowiedzi; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem. | Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie korzysta z programów mimo pomocy.  |
| <b>Wykonuje proste zadania z wykorzystaniem programowania blokowego</b> | Samodzielnie układa poprawną sekwencję bloków, układa i testuje dłuższe sekwencje oraz samodzielnie poprawia błędy. | Układa sekwencję, przy błędach potrzebuje podpowiedzi; krótką sekwencję układa według wzoru.                    | Układa pojedyncze bloki z pomocą; bywa, że nie wykonuje zadań z programowania mimo pomocy.          |
| <b>Redaguje krótkie instrukcje i opisy działań</b>                      | Samodzielnie redaguje krótką, poprawną instrukcję – pełną, uporządkowaną i zrozumiałą dla innych.                   | Redaguje instrukcję, kolejność kroków bywa zaburzona; opis redaguje według wzoru, z niewielkim wsparciem.       | Uzupełnia gotowy schemat instrukcji z pomocą; bywa, że nie redaguje instrukcji i opisów mimo wzoru. |

# WYCHOWANIE FIZYCZNE

## Aktywność fizyczna i bezpieczeństwo

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                | UMIE                                                                                                         | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                          | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                           | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                         | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                             | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                          |
| <b>Wykonuje rozgrzewkę pod okiem nauczyciela</b>                                  | Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie ćwiczenia rozgrzewki oraz potrafi poprowadzić jej fragment.      | Wykonuje ćwiczenia, technika bywa niedokładna; ćwiczy, naśladując nauczyciela.                          | Wykonuje wybrane ćwiczenia z pomocą i zachętą; bywa, że nie wykonuje ćwiczeń rozgrzewki mimo zachęty. |
| <b>Ustawia się szybko i bezpiecznie w szeregu, dwuszeru, kole oraz w rozsypce</b> | Samodzielnie i sprawnie przyjmuje wszystkie ustawienia, bezbłędnie i szybko, oraz pomaga zorganizować grupę. | Ustawia się poprawnie, potrzebuje na to więcej czasu; ustawia się po przypomnieniu i wskazaniu miejsca. | Ustawia się z pomocą nauczyciela; bywa, że nie przyjmuje ustawień mimo pomocy.                        |
| <b>Jeździ na dostępnym sprzęcie po linii prostej i sprawnie hamuje</b>            | Samodzielnie i pewnie jeździ po linii prostej, utrzymuje tor jazdy i bezpiecznie hamuje.                     | Jeździ po prostej, hamowanie bywa nieprecyzyjne; jeździ na krótkim odcinku, z asekuracją.               | Porusza się na sprzęcie z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porusza się na sprzęcie mimo asekuracji.   |

## Sprawność fizyczna

| UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA                                                                                          | UMIE                                                                                                                           | MUSI POĆWICZYĆ                                                                                               | JESZCZE NIE UMIE<br>(ALE SIĘ NAUCZY)                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>wymaganie z podstawy programowej</i>                                                                     | <i>pełne opanowanie umiejętności</i>                                                                                           | <i>częściowe opanowanie</i>                                                                                  | <i>początkowy etap nauki</i>                                                                     |
| <b>Przyjmuje pozycje niskie (przysiad podparty, siady, klęki, leżenia)</b>                                  | Samodzielnie i poprawnie technicznie przyjmuje wszystkie poznane pozycje oraz utrzymuje je.                                    | Przyjmuje pozycje, technika bywa niedokładna; przyjmuje je po pokazie nauczyciela.                           | Przyjmuje wybrane pozycje z pomocą; bywa, że nie przyjmuje pozycji niskich mimo pokazu i pomocy. |
| <b>Biega do wyznaczonego miejsca (5–10 m) po prostej, slalomem oraz po okręgu</b>                           | Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie formy biegu, biega szybko i sprawnie oraz kontroluje tor biegu.                    | Biega poprawnie, slalom wykonuje wolniej; bieg po prostej wykonuje samodzielnie, pozostałe formy po pokazie. | Pokonuje dystans w wolnym tempie, z zachętą; bywa, że nie wykonuje zadań biegowych mimo zachęty. |
| <b>Skacze w górę obunóż i jedenóż</b>                                                                       | Samodzielnie i poprawnie skacze obunóż oraz jedenóż, wysoko i rytmicznie, pewnie lądując.                                      | Skacze obunóż poprawnie, jedenóż z trudnością; skacze po pokazie, z asekuracją.                              | Wykonuje próby skoku z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje skoków mimo pomocy.             |
| <b>Czołga się pod niskimi przeszkodami, pełza z przyborem i wspina się na niskie przyrządy</b>              | Samodzielnie wykonuje wszystkie formy pokonywania przeszkód, pokonuje tor sprawnie, bezpiecznie i we właściwej technice.       | Wykonuje zadania, wspinanie sprawia trudność; przeszkody pokonuje wolno, po pokazie.                         | Wykonuje zadania z asekuracją i pomocą; bywa, że nie pokonuje przeszkód mimo asekuracji.         |
| <b>Wykonuje rzuty jedną ręką i oburącz oraz chwyta, podaje i toczy przybory</b>                             | Samodzielnie i poprawnie wykonuje rzuty, chwyt i podania, rzuca celnie różnymi sposobami oraz pewnie chwyta i podaje przybory. | Rzuca poprawnie, chwyt bywa niepewny; rzuty i chwyt wykonuje po pokazie, z bliskiej odległości.              | Wykonuje próby rzutu i chwytu z pomocą; bywa, że nie wykonuje rzutów i chwytów mimo pomocy.      |
| <b>Utrzymuje równowagę statyczną i dynamiczną, przechodząc po ławeczce lub linie rozłożonej na podłodze</b> | Samodzielnie i pewnie utrzymuje równowagę w obu formach, przechodzi płynnie i bez asekuracji.                                  | Przechodzi po ławeczce, przy linie traci równowagę; przechodzi z asekuracją nauczyciela.                     | Wykonuje próby z pomocą i podparciem; bywa, że nie utrzymuje równowagi mimo asekuracji.          |